

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002923

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ від 4 серпня 2025 р. №226

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Запорожець Анастасія Андріївна

2. ANASTASIIA A. ZAPOROZHETS

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3180-1014

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 18-07-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Другий апеляційний адміністративний суд

Код за ЄДРПОУ: 42256976

Місцезнаходження: майдан Театральний, 1, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9466

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.01

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за сексуальне насильство.
2. Criminal responsibility for sexual violence.

Реферат:

1. Дисертація є чи не найновішим в Україні теоретико-правовим науковим дослідженням, що присвячене кримінальній відповідальності за сексуальне насильство. Актуальність теми зумовлена тим, що суспільні та міжнародно-правові зміни, зокрема прийняття Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, а також Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, покладають на державу обов'язок їх урахування у сфері захисту сексуальної свободи та сексуальної недоторканості людини. Це обумовлює актуальність проблематики кримінальної відповідальності за сексуальне насильство, що породжує низку питань, пов'язаних як з елементами складу кримінального правопорушення, так і зі встановленням і призначенням покарання за цей злочин, а також звільненням від кримінальної відповідальності чи покарання за сексуальне насильство та застосуванням інших заходів кримінально-правового характеру.

Численні зміни до статей КК України, що передбачають відповідальність за посягання на сексуальну свободу й сексуальну недоторканість, призвели до ускладнення в розумінні елементів складу сексуального насильства, а також потягли за собою такі негативні наслідки, як наявність колізій і прогалин. Таким чином, постала необхідність концептуального дослідження цього складу кримінального правопорушення, а також нового погляду на елементи його складу й питання, пов'язані з кримінально-правовими засобами за його вчинення. З метою всеосяжного дослідження кримінальної відповідальності за сексуальне насильство у роботі досліджено всі ознаки кожного елемента складу злочину сексуального насильства, подано їх визначення та охарактеризовано їх зміст. Кримінально-правові засоби було розглянуто і проаналізовано у співвідношенні до сексуального насильства як кримінального правопорушення. Проведено вичерпне дослідження та зроблено теоретично обґрунтовані висновки щодо караності та призначення покарання, питань застосування звільнення від кримінальної відповідальності чи покарання за сексуальне насильство та інших заходів кримінально-правового характеру щодо осіб, які вчинили досліджуване кримінальне правопорушення. Проаналізовано низку міжнародно-правових актів, які регулюють відносини у сфері захисту сексуальної свободи та сексуальної недоторканості. Весь їх обсяг поділено на дві групи: 1) засоби міжнародно-правового захисту сексуальної свободи та сексуальної недоторканості в мирний час; 2) засоби міжнародно-правового захисту сексуальної свободи та сексуальної недоторканості у воєнний час. Ґрунтовне вивчення останніх дало автору змогу виокремити ознаки та надати свої пропозиції щодо втілення їх у національному законодавстві. Доведено, що сексуальне насильство має досить поширений характер і у мирний час існування держав, але у воєнний час такий вид злочину стає зброєю в руках ворога, і потерпілі особи потребують особливого захисту як на національному рівні, так і на міжнародно-правовому рівні. Крім того, досліджено питання елементів складу сексуального насильства як кримінального правопорушення за статтею 153 КК України. Склад кримінального правопорушення, передбаченого цією статтею, опрацьовано як у його власному змісті, так і у співвідношенні з текстом проекту нового Кримінального кодексу України, розробленого робочою групою з питань розвитку кримінального права. У межах дослідження структури елементів складу кримінального правопорушення обрано підхід, за яким їх досліджують у такій послідовності: суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона. Розкрито зміст і основні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого статтею 153 КК України. Розглянуто прояв у нього ознак, що притаманні загальному суб'єкту, до того ж розкрито питання про можливу наявність у нього додаткової ознаки, яка б свідчила, що він є спеціальним. Розвинуто ідею, що кримінально каране сексуальне насильство може бути вчинене виключно фізичною особою, однак кримінально-правові засоби можуть бути покладені і на юридичну особу у виняткових випадках. Доведено, що така особа повинна бути осудною; у випадках, коли фізичний чи психічний стан впливає на осудність, це потрібно враховувати під час кваліфікації. Окреслено вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність за досліджуване кримінальне правопорушення, встановлено співвідношення суб'єкта з віком особи, що є потерпілою від цього кримінального правопорушення. Також охарактеризовано кожну ознаку спеціального суб'єкта, утвореного на підґрунті кожного окремо дослідженого кваліфікованого складу цього кримінального правопорушення.

2. The dissertation is one of the first in Ukraine theoretical and legal complex scientific research devoted to criminal responsibility for sexual violence. The relevance of the topic is due to the social and international legal transformations, in particular the approval of the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse and Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence put the responsibility of taking them into account in the protection of sexual freedom and sexual inviolability on the state. It raises the issue of criminal liability for sexual violence, which gives rise to a number of questions related to the elements of a criminal offense, the establishment and imposition of punishment for this crime, as well as exemption from criminal liability or punishment for sexual violence and the application of other criminal law measures. Numerous amendments to the articles of the Criminal Code of Ukraine providing for liability for encroachment on sexual freedom and sexual inviolability have led to a violation of the integrity and systematic understanding of the elements of the crime of sexual violence, and have

also resulted in such negative consequences as conflicts and gaps. Thus, there is a necessity for a conceptual research of this criminal offense, as well as a new look at the elements of its composition and issues related to criminal law penalties for its commission. With the aim of a comprehensive study of criminal responsibility for sexual violence, the author examines all the features of each element of the crime of sexual violence and provides their definitions and characterizes their content. Criminal legal instruments were considered and analyzed in relation to sexual violence as a criminal offense. The research is complete and thorough conclusions are drawn regarding punishability and sentencing, the issue of exemption from criminal liability or punishment for sexual violence and other criminal law measures in relation to the criminal offense under study. It analyzes a number of international legal acts regulating relations in the field of protection of sexual freedom and sexual inviolability. Their entire scope is divided into 2 groups: 1) international legal protection of sexual freedom and sexual inviolability in peacetime; 2) international legal protection of sexual freedom and sexual inviolability in the period of wartime. A deeper study of them allowed the author to identify their features and provide his comments. However, in wartime, this type of crime becomes a weapon in the hands of the enemy, and victims need special protection both at the national and international legal levels. Furthermore, the author examines the elements of sexual violence as a criminal offense under Article 153 of the Criminal Code of Ukraine. In addition, the author analyzes the composition of the criminal offense under Article 153 of the Criminal Code of Ukraine in relation to its theoretical and legal aspects, and uses the text of the draft new Criminal Code of Ukraine worked out by the working group on the development of criminal law. In the course of researching the structure of the elements of a criminal offense, the author has chosen the approach whereby they are studied in the following sequence: subject, object, subjective side, objective side. Within the framework of this work, the author examines the content and main features of the subject of a criminal offense under Article 153 of the Criminal Code of Ukraine. In addition, the author examines the characteristics of a general subject, and also addresses the issue of the possible presence of an additional characteristic that would indicate that it is a special subject. The author elaborates on the idea that criminalized sexual violence can be committed exclusively by an individual, but criminal law instruments may also be imposed on a legal entity in exceptional cases. It is proved that such a person must be sane, and in cases where the physical or mental condition affects sanity, this should be taken into account during the qualification process. Author outlines the age from which criminal liability for the criminal offense under study may arise. Moreover, the author provides a description of each feature of a special subject formed on the basis of each separately studied qualified corpus delicti of this criminal offense. In addition, the article examines the object of the criminal offense under Article 153 of the Criminal Code of Ukraine and its three signs. It is proved that the term “sexual” violence is more accurate and comprehensive, as opposed to the “sexual” violence existing in the theory of criminal law. Special attention is paid to the victim. It is determined that the characteristics of the victim affect the qualification. The article identifies the features and defines the concept of each such characteristic.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Запорожець А.А. Геноцидальне зґвалтування як форма сексуального насильства під час збройного конфлікту. Наукові перспективи. // Б. 2023. № 10(40). С. 581-590.
- 2. Korotiuk O., Bogdanov R., Filchakova Yu., Zaporozhets A., Yesaulenko P., Ablamska V. The category of violence in the theory of criminal law: the need for rethinking in legal doctrine and law enforcement. Revista

Jurídica Unicuritiba. 2024. Vol. 1, No. 77. Pp. 823–834.

- 3. Запорожець А.А. Потерпіла особа від сексуального насильства, передбаченого статтею 153 КК України. Успіхи і досягнення у науці. Серія «Право». // Б. 2024. № 10(10). С. 83–91.
- 4. Запорожець А.А. Повторність як кваліфікуюча ознака сексуального насильства. Наукові перспективи. // Б. 2024. № 12(54). С. 1071–1078.
- 5. Запорожець А.А. Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання за сексуальне насильство. Актуальні питання у сучасній науці. // Б. 2025. № 1(31). С. 461–471.
- 6. Запорожець А.А. Порівняльна характеристика сексуального насильства (ст. 153 КК України) та дій сексуального характеру (ст.4.6.3 Проекту КК України). Особлива частина Кримінального кодексу України: система та зміст: матеріали міжнародної наукової конференції. м. Харків, 20–23 жовтня 2021 р. С. 91–93.
- 7. Запорожець А.А. Акти РБ ООН як джерело міжнародного захисту особи від сексуального насильства під час збройного конфлікту. Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану: Матеріали міжнародної наукової конференції, м. Харків, 5 травня 2022 р. С. 214–222.
- 8. Запорожець А.А. Акти РБ ООН як джерело міжнародного кримінального права. Джерела права в наукових юридичних дослідженнях: Тези доповідей Другого аспірантського круглого столу за курсом «Форми (джерела) права», м. Харків, 17 червня 2022 р. С. 30–35.
- 9. Запорожець А.А. «Сексуальність» як кримінально-правова категорія: лінгвістичні труднощі. Наукова спадщина професора М. І. Бажанова у дискурсі сучасності і майбуття (до 100–річчя від дня народження) : матеріали меморіальної конференції м. Харків, 27 грудня 2022 р. С. 103–105.
- 10. Запорожець А.А. Геноцидальне згвалтування як форма сексуального насильства під час збройного конфлікту. Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом: запобігання та реагування: Збірник статей та доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 9 листопада 2023 р. С. 121–125.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000959

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пономаренко Юрій Анатолійович

2. Yuriy A. Ponomarenko

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петечел Олексій Юрійович
2. OLEKSII Y. PETESHEL

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1825-7528

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павленко Тетяна Анатоліївна
2. Tetiana A. Pavlenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6019-1086

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харитоновна Олена Володимирівна
2. OLENA V. KHARYTONOVA

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9438-4575**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Михайліченко Тетяна Олександрівна
2. Tetiana O. Mihaylichenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4668-3375**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 26218357**Місцезнаходження:** проспект Першотравневий, 5, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Демидова Людмила Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Демидова Людмила Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна